

Υπόθεση C-671/18

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

29 Οκτωβρίου 2018

Αιτούν δικαστήριο:

Sąd Rejonowy w Chełmnie (Πολωνία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

16 Οκτωβρίου 2018

Αιτούν:

Centraal Justitieel Incassobureau, Ministerie van Veiligheid en Justitie (CJIB)

Καθού:

[παραλειπόμενα]

ΔΙΑΤΑΞΗ

16 Οκτωβρίου 2018

Το Sąd Rejonowy w Chełmnie, Wydział II Karny (πρωτοβάθμιο δικαστήριο Chełmno, 2ο ποινικό τμήμα, Πολωνία), κατά τη συνεδρίασή του,

[παραλειπόμενα]

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

όσον αφορά την αυτεπάγγελτη αναγνώριση χρηματικής ποινής,

εξέδωσε την ακόλουθη διάταξη:

I. Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 47) τα ακόλουθα ερωτήματα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης:

1. Έχουν το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο θ', σημείο iii, και το άρθρο 20, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως επί χρηματικών ποινών (ΕΕ L 76, σ. 16), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ L 81, σ. 24), την έννοια ότι το αρμόδιο δικαστήριο έχει εξουσία να αρνηθεί την εκτέλεση αποφάσεως μη δικαστικής αρχής του κράτους εκδόσεως, όταν κρίνει ότι η κοινοποίηση της αποφάσεως έλαβε χώρα κατά τρόπο που προσβάλλει το δικαίωμα αποτελεσματικής άμυνας του ενδιαφερομένου ενώπιον δικαστηρίου;

2. Ειδικότερα: Μπορεί η άρνηση να βασιστεί στη διαπίστωση ότι παρά τη συμμόρφωση προς τους κανόνες δικαίου που ισχύουν στο κράτος εκδόσεως για την κοινοποίηση και τις προθεσμίες για την προσβολή αποφάσεως κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο α', σημεία ii και iii, της αποφάσεως-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ, ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει τη συνήθη διαμονή του στο κράτος εκτελέσεως, δεν είχε στην πραγματικότητα τη δυνατότητα να υπεραμυνθεί αποτελεσματικά των δικαιωμάτων του κατά την προ της ασκήσεως προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου διαδικασία, διότι η [σελ. 2 του πρωτοτύπου] προθεσμία προκειμένου να αντιδράσει με τον κατάλληλο τρόπο στην κοινοποίηση της αποφάσεως περί επιβολής ποινής ήταν ανεπαρκής;

3. Μπορεί η έκταση της δικαστικής προστασίας που παρέχεται στα πρόσωπα στα οποία επιβάλλεται χρηματική ποινή ή πρόστιμο, δυνάμει του άρθρου 3 της αποφάσεως-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου, να εξαρτηθεί από το εάν η ποινή ή το πρόστιμο επιβάλλεται στο πλαίσιο διοικητικής ή ποινικής διαδικασίας;

4. Υπό το φως των σκοπών και των αρχών που κατοχυρώνονται στην απόφαση-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου, μεταξύ άλλων στο άρθρο της 3, επιτρέπεται η εκτέλεση των αποφάσεων οι οποίες εκδόθηκαν από μη δικαστικές αρχές βάσει των διατάξεων του κράτους εκδόσεως, κατά τις οποίες ευθύνη για την παράβαση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας υπέχει το πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει ταξινομηθεί το όχημα, και ως εκ τούτου των αποφάσεων που βασίζονται αποκλειστικά σε δεδομένα που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο διασυνοριακής ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων, χωρίς να έχει διεξαχθεί οιαδήποτε έρευνα στην υπόθεση αυτή και ιδίως χωρίς να έχει διαπιστωθεί η ταυτότητα του πραγματικού παραβάτη;

II. Η διαδικασία αναστέλλεται δυνάμει του άρθρου 22 του Kodeks postępowania karnego (Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στο εξής: ΚΠΔ). [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

I. Το νομικό πλαίσιο

[παραλειπόμενα] [άρθρο] 1, στοιχείο α', σημεία ii και iii, άρθρο 3, άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο θ', σημείο iii, και άρθρο 20, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 2005, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης επί χρηματικών ποινών (ΕΕ L 76, σ. 16), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ L 81, σ. 24), στο εξής: απόφαση-πλαίσιο.

1. Το πολωνικό δίκαιο

Η απόφαση-πλαίσιο μεταφέρθηκε στην εθνική έννομη τάξη με το κεφάλαιο 66b (άρθρα 611ff έως 611fm) του πολωνικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Το άρθρο 611 ff, παράγραφος 1, ΚΠΔ ορίζει:

«Εάν κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο αναφέρεται στο κεφάλαιο αυτό ως “κράτος εκδόσεως”, ζητήσει την εκτέλεση τελεσίδικης απόφασης που επιβάλλει χρηματική ποινή, η απόφαση αυτή εκτελείται από το Πρωτοδικείο (sąd rejonowy), στην κατά τόπο αρμοδιότητα του οποίου ο παραβάτης διαθέτει περιουσιακά στοιχεία ή αποκτά εισοδήματα ή διαμένει μόνιμα ή προσωρινά. Ως “χρηματική ποινή” κατά την έννοια του κεφαλαίου αυτού νοείται

η υποχρέωση του αναφερόμενου στην απόφαση παραβάτη προς καταβολή

1) χρηματικού ποσού ως ποινή για την τελεσθείσα αξιόποινη πράξη· [...]

Το άρθρο 611 fg ΚΠΔ ορίζει:

«Το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση της αναφερόμενης στο άρθρο 611ff, παράγραφος 1, απόφασης, εάν

1) η πράξη, την οποία αφορά η απόφαση αυτή, δεν αποτελεί αξιόποινη πράξη κατά το πολωνικό δίκαιο, εκτός εάν, κατά το δίκαιο του κράτους εκδόσεως, πρόκειται για αξιόποινη πράξη αναφερόμενη στο άρθρο 607w ή για αξιόποινη πράξη [...]

c) κατά της οδικής ασφάλειας, [...]

9) από το προβλεπόμενο στο άρθρο 611ff, παράγραφος 2, πιστοποιητικό προκύπτει ότι το πρόσωπο το οποίο αφορά η απόφαση δεν ενημερώθηκε προσηκόντως για τη δυνατότητα και το δικαίωμα να προσβάλλει την απόφαση αυτή·

10) από το προβλεπόμενο στο άρθρο 611ff, παράγραφος 2, πιστοποιητικό προκύπτει ότι η απόφαση εκδόθηκε ερήμην του παραβάτη, εκτός εάν, [...]

b) ο παραβάτης, αφότου του κοινοποιήθηκε το αντίγραφο της αποφάσεως και ενημερώθηκε για το δικαίωμα του, την προθεσμία και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να υποβληθεί στο κράτος εκδόσεως η αίτηση περί διεξαγωγής νέας διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου με τη συμμετοχή του για την ίδια υπόθεση, δεν υπέβαλε εντός της εκ του νόμου προβλεπόμενης προθεσμίας την αίτηση αυτή ή δήλωσε ότι δεν αμφισβητεί την απόφαση [...]

Το άρθρο 116b, παράγραφος 1, του Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (πολωνικού κώδικα διοικητικών παραβάσεων) ορίζει:

«Οι διατάξεις των κεφαλαίων 66a και 66b του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται κατ' αναλογία και στις αιτήσεις προς κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την εκτέλεση αποφάσεων περί επιβολής προστίμου, υποχρεώσεων αποζημιώσεως και καταβολής χρηματικού ποσού στο πλαίσιο πολιτικής αγωγής, για την εκτέλεση δικαστικών εξόδων καθώς και για την εκτέλεση της αποφάσεως δικαστηρίου ή άλλης αρχής [σελ. 4 του πρωτοτύπου] κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την οποία επιβλήθηκε χρηματική ποινή ή πρόστιμο».

II. Το ιστορικό της διαφοράς

1. Με επιστολή της 24ης Μαΐου 2018 το Centraal Justitieel Incassobureau (στο εξής: CJIB) υπέβαλε προς το Sąd Rejonowy w Chełmnie αίτηση αναγνωρίσεως και εκτελέσεως της αποφάσεως της 9ης Νοεμβρίου 2017 [παραλειπόμενα], με την οποία επιβλήθηκε στον Z.P. πρόστιμο λόγω παραβάσεως των κανόνων οδικής κυκλοφορίας. Στην επιστολή επισυνάφθηκε το προβλεπόμενο στο άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαισίου πιστοποιητικό, συνταχθέν στην πολωνική γλώσσα, καθώς και η απόφαση επιβολής προστίμου.
2. [παραλειπόμενα] Η διοικητική παράβαση διαπιστώθηκε με βάση την πινακίδα κυκλοφορίας του οχήματος, διότι στις Κάτω Χώρες, όπως συνάγεται από την απόφαση, υπέχει ευθύνη για παράβαση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας το πρόσωπο εκείνο στο όνομα του οποίου έχει ταξινομηθεί το σχετικό όχημα. [παραλειπόμενα] Συνεπώς, το CJIB εξέδωσε στις 9 Νοεμβρίου 2017 απόφαση με την οποία επιβλήθηκε στον Z.P. πρόστιμο ύψους 232 ευρώ. Επειδή η απόφαση δεν προσβλήθηκε ενώπιον της εισαγγελικής αρχής, κατέστη τελεσίδικη την 21η Δεκεμβρίου 2017.

3. Το CJIB διευκρίνισε ότι αποτελεί τμήμα του ολλανδικού Υπουργείου Ασφάλειας και Δικαιοσύνης και επιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, της εκτελέσεως αποφάσεων επιβολής προστίμων για παραβάσεις των κανόνων οδικής κυκλοφορίας. Επιπλέον, με το προσκομισθέν στο δικαστήριο πιστοποιητικό βεβαίωσε ότι το ενδιαφερόμενο πρόσωπο είχε τη δυνατότητα να δικαστεί από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία και σε ποινικές υποθέσεις.
4. Οι ολλανδικές αρχές κοινοποίησαν στον Z.P. το πρώτο έγγραφο (απόφαση) περί επιβολής του προστίμου, συνταχθέν στην πολωνική γλώσσα, το οποίο περιείχε μια σειρά από πληροφορίες σχετικά με τη δυνατότητα προσβολής της αποφάσεως, καθώς και την υπενθύμιση ότι η διοικητική προσφυγή έπρεπε να ασκηθεί έως την 21η Δεκεμβρίου 2017. Κρίσιμη για την εμπρόθεσμη άσκηση της διοικητικής προσφυγής είναι η ημερομηνία της σφραγίδας του ταχυδρομείου. Επίσης, η διοικητική προσφυγή έπρεπε να διαβιβαστεί εντός μίας εβδομάδας από την ανωτέρω αναφερόμενη ημερομηνία. Η απόφαση παρέπεμπε επίσης στην ιστοσελίδα www.cjib.nl/mandatkarny.
5. [παραλειπόμενα] Ο Z.P. [παραλειπόμενα] ισχυρίστηκε [ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου] ότι είχε πωλήσει το όχημα με αριθμό κυκλοφορίας CCH92KL κατά το έτος 2014 [παραλειπόμενα]. Ενημέρωσε τον ασφαλιστή για την πώληση, αλλά όχι [παραλειπόμενα] την αρχή που είναι αρμόδια για τη σχετική εγγραφή στο μητρώο. [παραλειπόμενα] Ο Z.P. προσκόμισε στο CJIB τα πρωτότυπα των συμβάσεων πωλήσεως του οχήματος και το τιμολόγιο, καθώς και την αλληλογραφία που αφορούσε την υπό κρίση καθώς και άλλες επιβληθείσες σε αυτόν ποινές από την ίδια αρχή κατά τους τελευταίους μήνες.
6. Εξήγησε στο δικαστήριο ότι μέχρι την ημερομηνία της κλήσεως να παρευρεθεί κατά την ορισθείσα δικάσιμο δεν γνώριζε ότι η αποσταλείσα σε αυτόν αλληλογραφία από τις ολλανδικές αρχές αποτελούσε επίσημο έγγραφο, καθότι οι επιστολές ήταν ακατανόητες σε αυτόν ως προς τον τύπο και το περιεχόμενό τους. Η εκδοθείσα από το CJIB απόφαση για την επιβολή του προστίμου κοινοποιήθηκε σε αυτόν, δεν μπορούσε, ωστόσο, να προσδιορίσει την ημερομηνία κοινοποίησε, διότι είχε λάβει αρκετές τέτοιου είδους επιστολές [σελ. 5 του πρωτοτύπου] μέσα σε λίγους μήνες, [παραλειπόμενα]. Προς επίρρωση του ισχυρισμού του προσκόμισε στο δικαστήριο την αλληλογραφία που έλαβε από το CJIB, η οποία πράγματι είχε κοινοποιηθεί στην πολωνική (επιβολή των προστίμων) και στην ολλανδική γλώσσα (πιθανώς πληροφορίες για τα έξοδα οχλήσεως λόγω μη εμπρόθεσμης καταβολής).
7. Το δικαστήριο ζήτησε από τις ολλανδικές αρχές, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου να του παράσχουν πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία κοινοποίησε της αποφάσεως με την οποία επιβλήθηκε το πρόστιμο. Η απάντηση που δόθηκε στο αίτημα ήταν ότι η αρχή του κράτους εκδόσεως δεν γνώριζε την ημερομηνία κοινοποίησε του αποσταλέντος εγγράφου.

[παραλειπόμενα]

III. Επί του παραδεκτού των προδικαστικών ερωτημάτων

1. [παραλειπόμενα]
2. [παραλειπόμενα] Η ερμηνεία της αποφάσεως-πλαisiού θα είναι κρίσιμη για την απόφαση του εθνικού δικαστηρίου και ειδικότερα από την απάντηση που θα δοθεί στα ερωτήματα θα καταστεί δυνατό να κριθεί εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την άρνηση εκτελέσεως της αποφάσεως της αλλοδαπής αρχής.

IV. Σκεπτικό των προδικαστικών ερωτημάτων

1. Με την απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, Baláz, C-60/12, το Δικαστήριο έκρινε ότι η πρόσβαση σε δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ειδικά σε ποινικές υποθέσεις, κατά την έννοια της αποφάσεως-πλαisiού, δεν πρέπει να εξαρτάται από προϋποθέσεις που την καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή. Τόνισε επίσης ότι υπό το φως του άρθρου 1, στοιχείο α', σημείο iii, της αποφάσεως-πλαisiού, η δυνατότητα ενός προσώπου να δικαστεί από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ειδικά σε ποινικές υποθέσεις προϋποθέτει ότι προηγείται η διοικητική διαδικασία της κινήσεως ένδικης διαδικασίας. Το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν άσκησε ένδικο μέσο και ότι, ως εκ τούτου, η επίμαχη απόφαση επιβολής χρηματικής ποινής ή προστίμου κατέστη τελεσίδικη δεν ασκεί επιρροή στην εφαρμογή του άρθρου 1, στοιχείο α', σημείο iii, της αποφάσεως-πλαisiού, δεδομένου ότι κατά τη διάταξη αυτή αρκεί ο ενδιαφερόμενος να «είχε τη δυνατότητα» να δικαστεί από δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ειδικά σε ποινικές υποθέσεις. **[σελ. 6 του πρωτοτύπου]**
2. Εντούτοις, το Δικαστήριο στην απόφαση αυτή δεν είχε τη δυνατότητα να επιληφθεί του ζητήματος των διαδικαστικών εγγυήσεων που πρέπει να περιβάλλουν το στάδιο της διαδικασίας πριν από την προσφυγή του ενδιαφερόμενου σε [...] δικαστήριο που έχει δικαιοδοσία ειδικά σε ποινικές υποθέσεις, ώστε να μπορεί να γίνει δεκτό ότι πραγματικά «είχε τη δυνατότητα» να δικαστεί από δικαστήριο.
3. Το ερώτημα εάν ο ενδιαφερόμενος, σύμφωνα με το άρθρο 1, στοιχείο α', σημεία ii και iii, της αποφάσεως-πλαisiού «είχε τη δυνατότητα να δικαστεί από δικαστήριο [...]», πρέπει να εξεταστεί με βάση τους σκοπούς και τις αρχές της αποφάσεως-πλαisiού.
4. Όπως προκύπτει ειδικότερα από τα άρθρα 1 και 6 της αποφάσεως-πλαisiού, καθώς και από τις αιτιολογικές σκέψεις της 1 και 2, η απόφαση-πλαίσιο αποβλέπει στο να θέσει σε λειτουργία έναν αποτελεσματικό μηχανισμό διασυνοριακής αναγνωρίσεως και εκτελέσεως αποφάσεων που επιβάλλουν τελεσίδικως χρηματικές ποινές ή πρόστιμα σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο λόγω διαταράξεως μίας από τις απαριθμούμενες στο άρθρο 5 της αποφάσεως αυτής παραβάσεις. Η δυνατότητα αναγνωρίσεως χρηματικής ποινής ή προστίμου που επιβλήθηκε σε ένα πρόσωπο, το οποίο, αφού του κοινοποιήθηκε η απόφαση και ενημερώθηκε ρητά για το δικαίωμά του επαναλήψεως της διαδικασίας, δεν

ζήτησε εντός της νομίμου προθεσμίας την επανάληψη ή δεν άσκησε ένδικο μέσο, εισήχθη με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, με την οποία τροποποιήθηκε η απόφαση-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ. Σκοπός της τροποποίησης ήταν η κατοχύρωση των δικονομικών δικαιωμάτων των προσώπων, σε βάρος των οποίων εκκρεμεί ποινική διαδικασία και συγχρόνως η διευκόλυνση της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις και, ιδίως, η βελτίωση της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών.

5. Τα μέσα που ορίζονται στην απόφαση-πλαίσιο βασίζονται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας στο πλαίσιο της Ένωσης [παραλειπόμενα]. Η αρχή αυτή βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των νομικών συστημάτων των κρατών μελών, ειδικότερα στην εμπιστοσύνη ότι τα κράτη σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις θεμελιώδεις αρχές που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Αυτό ισχύει και για την τήρηση διεθνών συμβάσεων που έχουν συνάψει τα κράτη μέλη, ιδίως της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ).
6. Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία διαπνέει την όλη οικονομία της αποφάσεως-πλαισίου, συνεπάγεται ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται κατ' αρχήν να αναγνωρίζουν αποφάσεις με τις οποίες επιβάλλεται χρηματική ποινή ή πρόστιμο και οι οποίες διαβιβάζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαισίου, χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω διατυπώσεις, και να λαμβάνουν αμελλητί όλα τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση τους.
7. Η απόφαση-πλαίσιο περιέχει επίσης διατάξεις, οι οποίες αποσκοπούν στη διασφάλιση της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του προσώπου, κατά του οποίου στρέφεται η αίτηση. Πρόκειται κυρίως για διαδικαστικές εγγυήσεις που επιτρέπουν στο δικαστήριο εκτελέσεως να αρνηθεί την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεως υπό ορισμένες προϋποθέσεις.
8. Η άρνηση αναγνώρισης ή εκτελέσεως αποφάσεως μπορεί να επιτραπεί μόνον υπό αυστηρές προϋποθέσεις (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιανουαρίου 2013, Radu, C-396/11, σκέψη 36 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, το δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως μπορεί να αρνηθεί να αναγνωρίσει και να εκτελέσει απόφαση με την οποία επιβλήθηκε χρηματική ποινή ή πρόστιμο, μόνο εφόσον συντρέχει ένας από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, και στο άρθρο 20, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου, ήτοι εάν το πιστοποιητικό που προβλέπεται στο άρθρο 4 της αποφάσεως-πλαισίου, το οποίο συνοδεύει την απόφαση περί καταβολής χρηματικής ποινής ή πρόστιμου εγείρει υπόνοιες ότι ενδέχεται να παραβιάστηκαν θεμελιώδη δικαιώματα ή θεμελιώδεις νομικές αρχές που κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 ΣΕΕ (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, Baláž, C-60/12, σκέψεις 28 και 31). [σελ. 7 του πρωτοτύπου]

9. Εάν το αιτούν δικαστήριο εφαρμόσει τις προαναφερθείσες αρχές στην υπό κρίση υπόθεση, θα διαπιστώσει τον κίνδυνο προσβολής του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, η οποία έγκειται στο ότι δεν διασφαλίζεται εύλογη προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής κατά τη διοικητική διαδικασία που προηγείται της κινήσεως ένδικης διαδικασίας.
10. Κατά πάγια νομολογία, η δυνατότητα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία κατοχυρώνεται στα άρθρα 6 και 13 της ΕΣΔΑ, καθώς και στο άρθρο 47 του Χάρτη και απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών (βλ. αποφάσεις της 3ης Δεκεμβρίου 1992, *Oleificio Borelli κατά Επιτροπής*, C-97/91, σκέψη 14, καθώς και της 19ης Ιουνίου 2003, *Eribrand*, C-467/01, σκέψη 53).
11. Το άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαisiού, το οποίο, μεταξύ άλλων, παραπέμπει στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ καθώς και στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, αποσκοπεί στη διασφάλιση των δικαιωμάτων των προσώπων κατά των οποίων κινείται διαδικασία εκτελέσεως χρηματικής ποινής ή προστίμου, τα οποία όχι μόνον δεν είναι θεωρητικά και ουτοπικά, αλλά των οποίων εξασφαλίζεται στην πράξη η αποτελεσματικότητά τους. Εάν τα κράτη μέλη θεωρήσουν ότι η δυνατότητα προσφυγής σε δικαστήριο εξαρτάται από το εάν προηγουμένως εξαντλήθηκαν οι δυνατότητες της διοικητικής οδού, θα πρέπει να θεωρηθεί δικαιολογημένη η παραδοχή ότι θα πρέπει να ισχύουν για τον ενδιαφερόμενο σε αυτό το διαδικαστικό στάδιο συγκεκριμένες ελάχιστες διαδικαστικές εγγυήσεις οι οποίες να του επιτρέπουν την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος αυτού. Συνεπώς, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η διοικητική διαδικασία πριν την κίνηση ένδικης διαδικασίας έχει οργανωθεί στο κράτος εκδόσεως κατά τέτοιο τρόπο ώστε η πρόσβαση του ενδιαφερομένου στο δικαστήριο να καθίσταται υπερβολικά δυσχερής.
12. Το επιληφθέν της υπό κρίση διαφοράς δικαστήριο συμερίζεται την άποψη της γενικής εισαγγελέα Sharpston στην υπόθεση *Baláz* (C-60/12, σημείο 84), κατά την οποία το δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως θα πρέπει να διεξαγάγει την απαραίτητη έρευνα, εάν αμφιβάλλει για την τήρηση των εγγυήσεων που απορρέουν από τα θεμελιώδη δικαιώματα.
13. Το δικαστήριο του κράτους, στο οποίο θα εκτελεστεί η απόφαση περί επιβολής χρηματικής ποινής ή προστίμου, πρέπει ως εκ τούτου, επειδή η απόφαση εκδόθηκε από μη δικαστική αρχή, να έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει εάν η απόφαση εκδόθηκε με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών του δικαίου, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Συνθήκης, στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα να ενημερώνεται ο ενδιαφερόμενος σε γλώσσα κατανοητή σε αυτόν για τις λεπτομέρειες και τον λόγο της εναντίον του κατηγορίας, να έχει τη δυνατότητα να προετοιμάσει την υπεράσπιση του εντός επαρκούς χρόνου, να λάβει προσήκουσα νομική συνδρομή και να του παρασχεθεί δωρεάν η βοήθεια ενός διερμηνέα.

14. Σε σχέση με την εκκρεμούσα ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου εκκρεμούσα διαφορά εγείρονται αμφιβολίες όσον αφορά τον τρόπο κοινοποίησης της απόφασης επιβολής της ποινής από τις ολλανδικές αρχές και την προθεσμία για την προσβολή της ενώπιον της εισαγγελικής αρχής. Η επιστολή προς τον Ζ.Ρ. συντάχθηκε στις 9 Νοεμβρίου 2017, ενώ για την άσκηση της προσφυγής ορίστηκε η προθεσμία της 21ης Δεκεμβρίου 2017. Η κοινοποίηση πραγματοποιήθηκε με ρίψη στο γραμματοκιβώτιο του παραλήπτη. Η προθεσμία προσβολής της απόφασης δεν άρχισε να τρέχει από την πραγματική κοινοποίηση του εγγράφου, αλλά από την ημερομηνία αποστολής του από τις ολλανδικές αρχές. Σύμφωνα με τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη του εθνικού δικαστηρίου, αυτός ο τρόπος υπολογισμού των προθεσμιών και ο τρόπος κοινοποίησης συνάδουν με το δίκαιο του κράτους εκδόσεως.
15. Η απόφαση-πλαίσιο αποβλέπει κυρίως στο να θέσει σε λειτουργία έναν αποτελεσματικό μηχανισμό διασυνοριακής αναγνώρισης και εκτελέσεως τελεσίδικων αποφάσεων. [παραλειπόμενα] [Ο]ι σκοποί αυτοί δεν πρέπει να επιτυγχάνονται με την καθ' οιονδήποτε τρόπο αποδυνάμωση του αποτελεσματικού σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας των προσώπων στα οποία επιβλήθηκε χρηματική ποινή ή πρόστιμο [σελ. 8 του πρωτοτύπου]. Ως εκ τούτου, πρέπει να εξασφαλίζεται όχι μόνον ότι ο παραλήπτης πράξεως όντως παραλαμβάνει την απόφαση με την οποία του επιβάλλεται ποινή, αλλά και ότι αυτός είναι σε θέση να πληροφορηθεί και να κατανοήσει πραγματικά και πλήρως το νόημα και το περιεχόμενο της πράξεως που φέρεται να τέλεσε στην αλλοδαπή, ώστε να μπορεί να προετοιμάσει την άμυνά του λυσιτελώς και να προβάλει τα δικαιώματά του στο κράτος μέλος εκδόσεως (στις σχετικές κρίσεις κατέληξε το Δικαστήριο σε υποθέσεις που αφορούσαν κοινοποίηση δικαστικών και εξώδικων έγγραφων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, βλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2017, Henderson, C-345/15, EU:C:2017:157, σκέψη 51 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
16. Το αιτούν δικαστήριο επιθυμεί επίσης να υπογραμμίσει ότι σύμφωνα με τις αρχές που απορρέουν από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η προθεσμία ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία που ο ασκών το ένδικο βοήθημα έλαβε όντως γνώση της δικαστικής απόφασης (βλ. απόφαση του ΕΔΔΑ, της 26ης Ιανουαρίου 2017, Ivanova και Ivashova κατά Ρωσίας, CE:ECHR:2017:0126JUD000079714, σκέψη 57, και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι στις περιπτώσεις που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απόφασης-πλαισίου, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής πρέπει να υπολογίζεται από την ημερομηνία της κοινοποίησης και όχι από την ημερομηνία της αποστολής.
17. Κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, η νομότυπη κοινοποίηση της απόφασης περί επιβολής ποινής, ιδίως στην περίπτωση διασυνοριακής κοινοποίησης, όπως στην υπό κρίση διαφορά, αποτελεί ουσιώδη τύπο που καθιστά δυνατή την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος άμυνας. Σύμφωνα με το άρθρο 19 ΣΕΕ, με το οποίο συγκεκριμενοποιείται ο σεβασμός των

ανθρωπίνων δικαιωμάτων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο να διασφαλίσουν την ένδικη προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης. Ως εκ τούτου, τα δικαστήρια που είναι επιφορτισμένα με τη εκτέλεση αποφάσεως επιβολής χρηματικής ποινής ή προστίμου, η οποία επιβλήθηκε από (μη δικαστική) αρχή, υποχρεούνται ιδίως να εξετάσουν εάν το πρόσωπο στο οποίο επιβλήθηκε η ποινή στερήθηκε ορισμένα δικαιώματα.

18. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει περαιτέρω ότι δεν μπορεί να επάγεται δυσμενείς συνέπειες το γεγονός ότι ο παραλήπτης της πράξεως δεν έχει προβάλει εντός της τασσόμενης προθεσμίας τυχόν παρατυπίες σε σχέση με την κοινοποίηση, καθότι δεδομένης της ελλείψεως προσήκουσας ενημερώσεως δεν είναι βέβαιο ότι ο ενδιαφερόμενος μπορούσε να επικαλεστεί αποτελεσματικά το γεγονός αυτό.
19. Συνεπώς, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο θ', σημείο iii, σε συνδυασμό με το άρθρο 20, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού, έχει, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, την έννοια ότι αυτό μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση αποφάσεως αν διαπιστωθεί ότι η κοινοποίησή της έλαβε χώρα κατά τρόπο που θα μπορούσε να ματαιώσει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής κατά της αποφάσεως τόσο στο πλαίσιο της διαδικασίας πριν την κίνηση ένδικης διαδικασίας (π.χ. διοικητικής διαδικασίας) όσο και άμεσα ενώπιον δικαστηρίου.
20. Με το τρίτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ρωτά κατ' ουσίαν αν η απόφαση-πλαίσιο 2005/214/ΔΕΥ του Συμβουλίου επιτρέπει διαφορετική μεταχείριση των προσώπων, στα οποία πρέπει να επιβληθεί χρηματική ποινή ή πρόστιμο, ανάλογα με το αν η διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να επιβληθεί η ποινή ή το πρόστιμο είναι διοικητική ή ποινική.
21. Σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού, στο πεδίο εφαρμογής της εμπίπτουν «[συμπεριφορές, οι οποίες] παραβιάζουν κανόνες οδικής κυκλοφορίας». Το αιτούν δικαστήριο γνωρίζει ότι οι παραβιάσεις των κανόνων οδικής κυκλοφορίας δεν τυγχάνουν ομοιόμορφης μεταχείρισεως στα κράτη μέλη, καθότι σε ορισμένα κράτη μέλη θεωρούνται διοικητικές παραβάσεις ενώ άλλα κράτη μέλη τις κατατάσσουν στα ποινικά αδικήματα.
22. Ως εκ τούτου, ήδη στο στάδιο της επιβολής της χρηματικής ποινής ή του προστίμου, οι μετέχοντες στη διαδικασία μπορούν να επικαλεστούν διάφορες διαδικαστικές εγγυήσεις. Στην ποινική διαδικασία, ο κατηγορούμενος ή **[σελ. 9 του πρωτοτύπου]** ο ενδιαφερόμενος έχουν κατ' αρχήν το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, ισχύει δε το τεκμήριο αθωότητας και το δικαίωμα άμυνας. Οι εκδοθείσες από τις αρχές στο πλαίσιο διοικητικής διαδικασίας αποφάσεις δεν πληρούν κατ' αρχήν τις αναφερόμενες στο άρθρο 6 της ΕΣΔΑ ή στα όμοιου περιεχομένου άρθρα 47 και 48 του Χάρτη απαιτήσεις.
23. Με το τέταρτο ερώτημα, ερωτάται αν βάσει του άρθρου 20, παράγραφος 3, μπορεί το δικαστήριο να αρνηθεί την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεως

επιβολής χρηματικής ποινής ή προστίμου η οποία εκδόθηκε από διοικητική αρχή εάν από την απόφαση συνάγεται ότι η ποινή επιβλήθηκε χωρίς την προηγούμενη διεξαγωγή οιασδήποτε έρευνας.

24. Στην υπό κρίση υπόθεση, το πρόστιμο επιβλήθηκε σε φυσικό πρόσωπο, το οποίο διαμένει σε άλλο κράτος μέλος, βάσει μόνον της πινακίδας κυκλοφορίας και των δεδομένων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο διασυνοριακής ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων. Όπως συνάγεται από την απόφαση, η αρχή δεν έχει προβεί σε καμία ενέργεια για τον προσδιορισμό του πραγματικού υπευθύνου για την παράβαση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας ώστε να επιβάλει ορισμένο πρόστιμο (για την υπέρβαση του ορίου ταχύτητας).
25. [παραλείπόμενα] Κατά το άρθρο 1, στοιχείο β', σημείο i, [παραλείπόμενα] ως «χρηματική ποινή» νοείται η υποχρέωση καταβολής χρηματικού ποσού δυνάμει καταδικαστικής αποφάσεως επί αδικήματος. Η αρχή της ποινικής ευθύνης επιβάλλει τον καταλογισμό σε ενοχή του δράστη συγκεκριμένης πράξεως. Η διάπραξη διοικητικής παραβάσεως κατά τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου προϋποθέτει, κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου, την τέλεση πράξεως ή παραλείψεως από τον παραβάτη, ενώ δεν αρκεί το γεγονός ότι αυτός έχει εγγραφεί στα μητρώα ως κύριος του οχήματος.
26. Κατά το πολωνικό δίκαιο, οι υπερβάσεις ορίων ταχύτητας εμπίπτουν στον νόμο περί διοικητικών παραβάσεων. Εντούτοις, την ευθύνη για τη διοικητική αυτή παράβαση φέρει μόνον το πρόσωπο εκείνο, το οποίο έχει διαπράξει την εν λόγω διοικητική παράβαση – ήτοι ο οδηγός του οχήματος που έχει παραβιάσει τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας. Εάν ο παραβάτης δεν είναι γνωστός, η αρχή ζητά από το πρόσωπο που έχει εγγραφεί στο οικείο μητρώο ως κύριος ή συγκύριος του οχήματος να κατονομάσει τον οδηγό του οχήματος κατά τον χρόνο τελέσεως της πράξεως.
27. Το ισχύον στις Κάτω Χώρες νομικό καθεστώς αναμφίβολα διευκολύνει τις αρχές του κράτους αυτού να εκτελούν πρόστιμα για υπερβάσεις ορίων ταχύτητας, που διαπράττονται από οδηγούς οχημάτων, τα οποία είναι ταξινομημένα σε άλλα κράτη μέλη. Εντούτοις, αυτό έχει ως συνέπεια να αποδίδονται στα πρόσωπα τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο οικείο μητρώο ως κύριοι ή κάτοχοι οχήματος οι παραβάσεις των κανόνων οδικής κυκλοφορίας οι οποίες διαπράχθηκαν με το όχημα αυτό, ανεξάρτητα από το εάν τις διέπραξαν πραγματικά.
28. Επιπροσθέτως, πρέπει να επισημανθεί ότι αρχή που δεν αποτελεί δικαστήριο [παραλείπόμενα] δεν λαμβάνει υπόψη αρκετές περιστάσεις, οι οποίες μπορεί να είναι κρίσιμης σημασίας για να διαπιστωθεί εάν η πρόσβαση του ενδιαφερομένου σε δικαστήριο δεν εξαρτάται από προϋποθέσεις οι οποίες καθιστούν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή την άσκηση του δικαιώματος αυτού. Τα μοναδικά στοιχεία που διαθέτει η αρχή είναι το όνομα, το επώνυμο, η διεύθυνση και η ηλικία του προσώπου, στο όνομα του οποίου είναι ταξινομημένο το όχημα. Δεν εξετάζει ούτε ποιος πραγματικά παραβίασε τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας ούτε εάν το όχημα έχει περισσότερους συγκυρίους, ούτε αν το πρόσωπο στο όνομα του

οποίου είναι ταξινομημένο το όχημα, είναι ικανό, ενόψει της ηλικίας, της καταστάσεως της υγείας του ή άλλων παραγόντων, να υπεραμυνθεί αποτελεσματικά των δικαιωμάτων του. [σελ. 10 του πρωτοτύπου]

29. Πρέπει επίσης να επισημανθεί παρεπιπτόντως ότι οι κανόνες, βάσει των οποίων η διοικητική αρχή εξέδωσε την επίμαχη απόφαση, βασίζονται στην ξένη προς το ποινικό δίκαιο έννοια του «τεκμηρίου ενοχής» προσώπου το οποίο είναι εγγεγραμμένο σε μητρώο ως κύριος οχήματος, με το οποίο διαπράχθηκε η διοικητική παράβαση, και το βάρος αποδείξεως τόσο στη διοικητική όσο και στη μετέπειτα ένδικη διαδικασία, μετακυλιέται στο πρόσωπο στο οποίο επιβλήθηκε η ποινή. Όπως προκύπτει από την απόφαση, που κοινοποιήθηκε στην υπό κρίση διαφορά, το ως άνω πρόσωπο πρέπει α) να αποδείξει ότι κάποιος τρίτος χρησιμοποίησε το όχημα παρά τη θέληση του και ο κύριος δεν θα μπορούσε να τον είχε αποτρέψει ακόμη και εάν είχε επιδείξει την επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές [ή] β) να αποδείξει ότι έχει εκμισθώσει το όχημα για επαγγελματικούς σκοπούς για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες [ή] γ) να προσκομίσει πιστοποιητικό το οποίο να βεβαιώνει ότι δεν ήταν πλέον κύριος ή χρήστης του οχήματος.
30. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει περαιτέρω ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, μέτρα για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, και τέτοια μέτρα αποτελούν αναμφίβολα κατά την κρίση του αιτούντος δικαστηρίου πράξεις που αποσκοπούν στη διασυννοριακή εκτέλεση των αποφάσεων επιβολής προστίμων για παραβάσεις των κανόνων οδικής κυκλοφορίας που επιβλήθηκαν σε κυρίους οχημάτων και όχι στους πραγματικούς παραβάτες, εμπίπτουν στην πολιτική στον τομέα των μεταφορών και, ως εκ τούτου, πρέπει να αξιολογηθούν υπό το φως του άρθρου 91, παράγραφος 1, στοιχείο 3, ΣΛΕΕ, καθότι περιλαμβάνονται στα «μέτρα για τη βελτίωση της ασφάλειας των μεταφορών» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, και όχι βάσει του άρθρου 82, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (βλ., συναφώς, στην απόφαση Επιτροπή κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-43/12, EU:C:2014:298, σκέψεις 47 και 48).
31. Ομοίως, στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/413 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2015, για τη διευκόλυνση της διασυννοριακής ανταλλαγής πληροφοριών για τροχαίες παραβάσεις σχετικές με την οδική ασφάλεια (ΕΕ L 68 της 13.3.2015, σ. 9), αναφέρεται ρητώς ότι η βελτίωση της οδικής ασφάλειας αποτελεί πρωταρχικό στόχο της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα των μεταφορών και σημαντικό στοιχείο της πολιτικής αυτής είναι η συνεπής επιβολή κυρώσεων για τροχαίες παραβάσεις που διαπράττονται στην Ένωση, οι οποίες διακυβεύουν σημαντικά την οδική ασφάλεια.
32. Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο κρίνει ότι το άρθρο 20, παράγραφος 3, και το άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαisiού πρέπει να θεωρηθούν ότι έχουν την έννοια ότι το δικαστήριο του κράτους εκτελέσεως χρηματικής ποινής ή προστίμου που επιβλήθηκε για παράβαση κανόνων οδικής κυκλοφορίας, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού, έχει την εξουσία να αρνηθεί την εκτέλεση ποινής ή προστίμου που επιβλήθηκε σε πρόσωπο με απόφαση που

εκδόθηκε μόνο βάσει των δεδομένων που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο διασυνοριακής ανταλλαγής δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων, χωρίς να έχει διεξαχθεί οποιαδήποτε περαιτέρω έρευνα όσον αφορά το ποιος και υπό ποιες πραγματικές περιστάσεις παραβίασε τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας.

V. Σύνοψη

Η άρση των ανωτέρω αμφιβολιών από το Δικαστήριο θα επιτρέψει στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει εάν υφίστανται οι προϋποθέσεις για την άρνηση της αναγνώρισης της απόφασης. Ως εκ τούτου, κρίνεται απαραίτητη η έκδοση προδικαστικής απόφασης, ώστε το εθνικό δικαστήριο να μπορέσει να αποφανθεί επί της εκκρεμούς ενώπιόν του διαφοράς.

Κατόπιν της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής απόφασης, το αιτούν δικαστήριο ανέστειλε τη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 22 ΚΠΔ.

ΕΠΙΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΩΝ